

## Historik

### *Carl Victor Muhr*

Carl Victor Muhr, föddes 1822. Hans föräldrar var skilda och bodde på olika håll. Victors pappa var Carl Adolf Muhr som var bruksförvaltare vid Laxå järnbruk. Mamma Hedvig Christina Ringström hade tidigare varit hushållerska hos Muhr, men flyttade till Örebro, där Victor föddes 1822. Pappa Carl bodde kvar i Laxå med Victors äldre systrar Sidonie, född 1818 och Jaqueline, född 1820.

### *Victors kläder*

Det finns en inventarielista för barnkammaren 1826 i förvaltarbostaden på Åtorp i Laxå. Där står flickornas alla särkar = underklänningar, klänningar, förkläden, strumpor och skor uppskrivna, men inte Victors kläder eftersom han bodde hos sin mamma i Örebro.

Victor var nog klädd som andra pojkar på 1800-talet. Under 1800-talet kläddes alla pojkar i kolt/klänning de 3–4 första åren i sitt liv. Sedan fick de en kortare kolt/tunika och byxor mellan 4–7 år. Vid 8–14 år hade pojkar en jacka och byxor och efter 14 år klädde man sig som en vuxen. De första åren hade även pojkar en särk underst, men när de blev större kläddes de i skjorta. År 1826 var Victor 4 år och troligen klädd i kortare kolt och byxor.

### *Victors marknadsgåvor 1826*

Victors far, bruksförvaltaren Carl Adolf Muhr åkte några gånger per år från Laxå in till Örebro för att gå på marknad och köpa hem saker som behövdes i det stora hushållet på Åtorp. Det var kryddor, tyger, brännvin, tobak, kaffe, kläder och skor. Det fanns inga stora mat- eller klädaffärer att handla i på 1800-talet. Man handlade på torg och marknader. Man tillverkade själv det man kunde på gården, som spannmål, lin- och ylletyg, mejeri- och köttprodukter.

Det var marknader vid olika tider på året. I januari på *Hindersmässan* i Örebro gjorde handelsmän och järnbruksförvaltare upp hur järnet säljas och transporteras från bruken i Bergslagen till Stockholm.

Det var vanligt att man förutom de nödvändiga varorna, även köpte marknadsgåvor till familj och tjänstefolk hemma på gården. Det kunde vara pepparkaka, leksak eller något litet annat. Pepparkakor var dyrt och lyxigt på 1800-talet så alla blev glada för marknadsgåvan.

I september 1826 åkte C A Muhr till marknad i Örebro. Den här gången köpte han pepparkaka och leksak till lille Victor som var 4 år. Men Victor fick också en ABC-bok och en katekes för hans pappa tyckte att kunskap var viktigt. Katekesen var en viktig lärobok i kristendoms kunskap, som alla barnen måste kunna nästan utantill.

Victors pappa brukade skriva upp allt han behövde komma ihåg att köpa i en anteckningsbok. I denna bok "*Marknasbestyr 1826*", står det:

*till Gosse 1 Chathekes och 1 Abc bok – 21.4 shilling*

*Leksaker för – 12 shilling*

*Pepparkakor – 8 shilling*

Skilling/shilling var ett mynt som fanns i Sverige, innan vi fick kronor och ören som valuta år 1873. Böckerna till Victor kostade ungefär 60 kr, leksakerna, 33 kr och pepparkorna 22 kr.

### ***Flera marknadsgåvor...***

Bruksförvaltaren Muhr köpte även lite godsaker till Victors mamma Hedvig Ringström för i anteckningsboken kan man läsa:

*Madam Ringström: 1 skålpund caffe – 26.8 shilling*

*1 skålpund socker – 18.8 shilling*

Ett skålpund = 425 gram. Kaffet och sockret kan ha varit marknadsgåvor till Hedvig. Om vi räknar om till kronor så kostade kaffet 75 kr och sockret 50 kr. Det var lyxvaror på 1800-talet. Då var det mycket dyrare att köpa kaffe och socker än idag.

Bruksförvaltaren Muhr köpte även en marknadsgåva till brukspatronens barn. Dessa var Knut 4 år, Hilda 11 år och Selma 13 år. Selma skrev ett brev och

tackade "*Hr Inspektoren*" för den översända marknadsgåvan. Inspector var det samma som bruksförvaltare.

Några gånger varje år åkte bruksförvaltaren C A Muhr, Victors pappa till marknader i Örebro. Vi får hoppas att far och son fick tid att träffas en stund, trots att bruksförvaltaren hade mycket att uträtta under marknadsdagarna, den där höstmarknaden 1826

Anna Karin Nilson, 2022

### **Frågor om Victor och marknaden 1826:**

Victor var 4 år 1826, när hans pappa Carl A Muhr köpte gåvor till honom från marknaden i Örebro.

- 1) Victor fick en katekes (lärobok i kristendomskunskap) av sin pappa. Vilken mer bok fick han?
- 2) Vad fick Victor för marknadsgåvor mer?
- 3) År 1826 betalade man i shilling. Hur många shilling kostade Victors olika marknadsgåvor? Vad skulle den summan bli i kronor om varje shilling är värd 3 kronor?
- 4) Victors mamma, Madam Ringström fick också marknadsgåvor av Carl A Muhr. Vad fick hon?